

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

„tehetséggondozó” változat

2010. február 4. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. a)–c) Olvasd el a következő szöveget, majd írd a pontsorokra a zárójelbe tett szavak közül azt, amelyik az eredeti szövegen szerepelt! A **keresett szó** minden esetben **mély hangrendű**.

a
b
c

Órák

Fali napórákat régi ..... (*épületek, templomok, kolostorok*) falán ma is láthatunk. A homokórák és tűzórák mellett vízórákkal is mérték az idő ..... (*elteltét, műlását, repülését*). A legrégibb vízórák két részből álltak. Egy magasabbra helyezett edény alján levő kis lyukon a folyadék egyenletesen ..... (*csurgott, csöpögött, szivárgott*) kifelé egy alatta lévő másik edénybe.

2. a) Szócikkeket és könyvcímeket sorolunk fel. Írd a megfelelő könyvcím mellé a pontsorra a hozzá tartozó szócikk betűjelét! Egy címhez egy betűjelet ír!

a
b
c
d

- A) **gleccser** *ném., földr.* jégár, a magas hegységekben jággé összefagyott hónak a völgyekben lassan lefelé csúszó tömege
 B) **sandít** tn ige, oldalról, szeme sarkából néz, les. *Szomszédjára ~. [←sanda]*
 C) **örül** (= örvend) 35., örüljön

A magyar helyesírás szabályai .....
 Magyar értelmező kéziszótár .....
 Idegen szavak és kifejezések szótára .....

- b) A szócikk segítségével állapítsd meg, hogy melyik nyelvből került át a magyar nyelvbe a *gleccser* szó! .....

- c) Állítsd számozással betűrendbe az alábbi szavakat!

... sandít
 ... sampon
 ... sánc
 ... sanda

- d) Az alábbi szótagok segítségével add meg az *örül* ige három rokon értelmű szavát!

Minden szótagot csak egyszer kell felhasználni.

ken   jong   gad   lel   de   uj   zik   vi

....

3. Oldd meg a feladatokat Kányádi Sándor versrészlete alapján!

Tavasszal somfa lennék
talpig aranyban állva,
biztatón mosolyognék
a zsendülő világra.

a
b
c
d
e

- a) Melyik szóban található zöngésség szerinti részleges hasonulás? .....
- b) Nevezd meg pontosan az *állva* szó szófaját! .....
- c) Jelold a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonallal, majd írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótő, 2 = képző, 3 = jel, 4 = rag!

á l l v a

- d) Nevezd meg pontosan, hogy milyen mondatrész a *tavasszal* szó?

.....

- e) Alkoss a megadott szóból igét egyetlen képző felhasználásával!

talp → .....

4. Egészítsd ki az alábbi szólásokat a megadott jelentések figyelembevételével! A *-gal jelölt helyekre minden esetben ugyanazt a szót kell beírni! A zárójelben található betűk megfelelő sorrendbe állításával a keresett szavak összeállíthatók.

a
b
c
d

- a) ..... a ..... valakin
(kdeMaag) *

A szólás jelentése: *felfigyel valakire*.

- b) ..... áll a .....
(szntKbreee) *

A szólás jelentése: *álmoss vagy ittas*.

- c) Úgy ..... rá, mint a .....
(zgyivá) * **(eéérfny)**

A szólás jelentése: *szerető gonddal őrzi*.

- d) A *-gal jelölt szó: .....

5. a) Az alábbi szövegben négy szó, illetve szerkezet helyesírása hibás. Írd a pontsorokra a helyes alakokat! A négy helyes megoldás **négy külön sorba** kerüljön!

a	
b	
c	

A farkasokról

Magyarországról az erdőirtások és a vadászat miatt közel száz éve teljesen eltüntek a farkasok. Az 1980-as évektől azomban egyre gyakrabban látni őket újból a zempléni-hegységben. Remény van arra, hogy tartósan visszatelepülnek hazánkba.

A farkasoknak együtt kell működniük, hogy életben maradhassanak. Hanggal, testbeszéddel és szagjelekkel érintkeznek egymással. Falkában élnek, sohasem hagyják magukra a kölykeiket.

.....
.....
.....

Karikázd be a helyesen írt szóalak betűjelét!

- b)
- A) ötezernégyszázharmincöt
  - B) ötezer-négyszázharmincöt
  - C) ötezer-négyszáz-harmincöt
  - D) ötezer négyszázharmincöt
- c)
- A) kilogram
  - B) kilogramm
  - C) kilógram
  - D) kilógramm

a	
b	
c	
d	

6. Aláhúzással jelöld a helyes szóalakokat az alábbi mondatokban!

a) Ősszel elkötöztek a *daruk/darvak*.
 b) Az előadás *tartalma/tartama*: 30 perc.
 c) A tanár egy *fogas/fogós*, azaz nehéz kérdést tett fel.
 d) A szülők a kisbabát *adaptálták/adoptálták*.

a	
b	
c	
d	

7. Írd ki a versrészletből a meghatározásoknak megfelelő szavakat a pontsorokra! (A költő, Kányádi Sándor szándékosan nem használt írásjeleket és nagy kezdőbetűket.)

az indián és a néger
 tüzet rakni éppúgy térdel
 mint a hargítán a pásztor
 számolni ujjain számol
 különbség ha van az égen
 itt a göncöl jön föl este
 fölöttük a dél keresztre
 a poncsónak nincsen ujja
 ritkán telik mégis újra
 rojtosul a rojtja rongya
 kigyérül akár a condra

a) Lebernnyegszerű, ujj nélküli ruhadarabnak: „.....”

b) A Keleti-Kárpátok hegységében Erdélyben: „.....”

c)–d) Két csillagkép neve:
 „.....”
 „.....”

8. a)–b) Egészítsd ki a Varró Dániel-verset a zárójelben megadott szavak közül a szövegkörnyezetbe illővel!

a
b
c
d

Szállnak a gondok szerte, huss,
mint tűzből pattant, röpke szikrák,
szép, szőke lány a ..... , *(Február, Július, Október)*
a büfé felé megy mezítláb.

A strand szemével követi,
s a lomb is lopva néz le rá most,
ahogy szájához emeli
a dundi, zsíros ..... . *(falatokat, krumplilángost, kenyérhéjat)*

- c) Hogyan nevezzük az alábbi idézetben alkalmazott költői eszközt? Karikázd be a hozzá tartozó betűjelet!

„A strand szemével követi”

- A) megszemélyesítés
- B) alliteráció
- C) fokozás
- D) hasonlat

- d) Karikázd be az alábbi szószerkezet versbeli jelentésének betűjelét!

lopva néz

- A) gonoszul néz
- B) vakmerően néz
- C) nyíltan néz
- D) titokban néz

9. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

a
b
c
d
e
f

Petőfi a vasútról írt verset, költőutódai már a repülőgépről. Elsőként valószínűleg Szabó Lőrinc (Ima a repülőgépen, 1925). Krúdy Gyula is sietett kipróbálni az új közlekedési eszközöt: „Most az első röpülőgéppel térek vissza a Nyírségebe. Hálát kell adni az Istennek, hogy megérhettem ezt a napot” (1931).

A repülés fő-fő rajongója irodalmunkban Karinthy. Már a század első évtizedeiben megkóstolta a repülés mámorát, Wittmann Viktornak, az úttörő magyar repülősnek a gépén: „Himnusszerű üdvözlést írtam ekkor a Nyugatban a megszületett embermadárhoz.”

A repülőgépnek egy ideig versenytársa volt a kormányozható léghajó, a Zeppelin. Karinthy természeten ezért is lelkesedett. 1929-ben, budapesti bemutatkozásakor álmodozva írt róla: „Az éjszakai égboltnak azt a kis csíkját, amit a szűk utca vág ki belőle, derengő, szürke, szabályos folt szeli ketté, egészen alacsonyan, mintha a házakat súrolná, húzódik át egy óriási nyúlós tömeg. Először azt hiszed, felhő, két pislákoló csillaggal a két végén. Aztán szörnyedve eszmélsz rá, hogy nem az, hanem valami irtóztató bálna vagy nem tudom, mi.”

1931. március végén Karinthy büszkén jelentette az újságolvasóknak: léghajón fog utazni! „Indulok Friedrichshafenbe oly célból, hogy onnan rögtön visszainduljak Budapestre anélkül, hogy valami elintéznivalóm volna. Az eszköz, amivel visszajövök, a gróf Zeppelin, a kiváló léghajó. Azért megyek oda, hogy a Zeppelinben jöhessek vissza. Őrült kíváncsian fogom olvasni kedden a Pesti Naplóban, amit majd vasárnap megírok, hogy milyen érzés a Zeppelinben utazni.”

Úgy látszik, felemelő érzés volt, mert Karinthy szokatlanul komoly érzelmes naplót írt légi utazásáról.

(Lukácsy Sándor: *Magyarok úti kalandja* című műve alapján)

- a) Melyik állatra emlékezeti Karinthyt a léghajó? ..... .

Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

b) Mi volt Wittmann Viktor mestersége?

- A) író
- B) költő
- C) tengerész
- D) pilóta

c) Mikor mutatkozott be Budapesten a Zeppelin?

- A) 1925-ben
- B) 1929-ben
- C) 1931-ben

d) Mikor olvashatta a tervező szerint Karinthy a Pesti Naplóban közölt saját cikkét a Zeppelinre való utazásáról?

- A) Már a cikk megírásának napján.
- B) Vasárnap.
- C) Két nappal a cikk megírása után.
- D) 1931. március elején.

e) Mit írt az újságírásként kívül Karinthy a léghajón tett utazásáról a szöveg szerint?

- A) novellát
- B) himnuszt
- C) levelet
- D) naplót

f) Mi volt a Zeppelin különlegessége?

- A) Szárnyai voltak.
- B) Gömb alakú volt.
- C) Tudott a vízen is úszni.
- D) Kormányozható volt.

10. Fogalmazz meg egy 10–12 mondatos történetet, amely a következő mondattal zárul: **Állok elébe!** Vedd figyelembe, hogy a megadott mondat milyen helyzetben hangozhat el! Írásodnak adj találó címet!

a
b
c
d
e

